

Miljöskyddskostnader i industrin

2001

MI0701

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Miljövård

A.2 Statistikområde

Miljöskyddskostnader

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

A.4 Beställare

Produkten är finansierad via anslag som numera ingår i anslaget att utveckla miljöräkenskaper.

A.5 Producent

Myndighet/organisation: SCB, Miljöstatistik

Kontaktperson: Nancy Olsson

Telefon: 08-5069 40 97

Telefax: 08-5069 47 63

e-post: nancy.olsson@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger fr.o.m. 2001-04-01. Innebär att 2001-års undersökning är den första som omfattades av uppgiftsskyldighet.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204) och datalagen (1973:289) för behandling som påbörjats före personuppgiftslagens ikraftträdande. På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (1995:606) och förordningen (1995:1060) om vissa personregister för officiell statistik.

A.8 Gallringsföreskrifter

A.9 EU-reglering

För att utöka miniminivån på den statistik som finns tillgänglig för industrin har

EU antaget en förordning (Structural Business Statistics nr 58/97) som ställer krav på medlemsländerna att årligen redovisa statistik över industrins utsläppsbehandlande miljöinvesteringar med början för 1999. Statistiken skall täcka in utvinningsindustri, tillverkningsindustri samt energi och vattenverk (SNI grupperna C+D+E). Resultatet skall brytas ned på ett minimum av 13 branschgrupper och fem storleksklasser efter antal anställda i företagen: 1-49, 50-249, 250-499, 500-999 och 1000+.

Arbete pågår för närvarande med att utvidga kraven på statistikinsamling om miljöskyddskostnader i industrin inom existerande förordning så att även utsläppsförebyggande miljöinvesteringar och löpande kostnader skall redovisas regelbundet, uppdelat på fyra miljöområden och på en mer detaljerad branschredovisning (Tvåsiffrig SNI).

A.10 Syfte och historik

Undersökningar av industrins miljöskyddskostnader i Sverige har gjorts för referensåren 1981, 1985, 1988, 1991, 1997 och 1999/ 2000. Efter 1991-års undersökning har ett antal utredningar gjorts inom området. 1997 antogs en EU-förordning som ställer krav på årlig statistikproduktion. Mycket av arbetet sedan dess har varit inriktat på att bygga upp en undersökning som tillgodoser internationella och nationella behov, på ett kostnadseffektivt sätt, med så låg uppgiftslämnararbörda som möjligt och med acceptabel kvalitet.

En vidareutveckling av 1997-års enkät gjordes inför 1999/ 2000-års undersökning, framförallt för att öka svarsfrekvensen, minska uppgiftslämnarbördan samt fortsätta försöka öka kvalitén på inkomna svar.

Undersökningen kommer genomföras årligen. Uppgifter gällande miljöskyddsinvesteringar kommer vara uppgiftslämnarpliktiga varje år, medan löpande kostnader för miljöskydd enbart kommer vara uppgiftslämnarpliktiga var tredje år från och med 2001.

Nästa undersökning kommer skickas ut under januari/ februari månad 2003. Enkäten kommer vara uppgiftslämnarpliktig gällande investeringar genomförda under 2002. Uppgifter gällande löpande kostnader för miljöskydd samt uppgifter om hushållning av el och värme kommer vara frivilliga att svara på.

A.11 Statistikanvändning

Att ta fram och redovisa statistik över miljöskyddskostnader ingår numera som en del i SCB:s regeringsuppdrag att utveckla miljöräkenskaper. Miljöräkenskaperna är ett informationssystem som möjliggör jämförelser mellan miljö och ekonomi. Miljöräkenskaperna gör det möjligt att för enskilda branscher studera ekonomiska data från nationalräkenskaperna, uppgifter om miljöskyddskostnader samt t.ex. uppgifter om fysisk miljöpåverkan samtidigt.

Statistik om miljöskyddskostnader tas fram regelbundet i många länder inom EU, Östeuropa och OECD. Statistikbehoven inom EU och OECD tillfredsställs genom regelbunden dataöverföring från enskilda medlemsländer. För att utöka miniminivån på den statistik som sammanställs för industrin har EU antagit en förordning som ställer krav på medlemsländerna att årligen redovisa statistik om miljöskyddskostnader.

Statistiken används t.ex.

- som underlag vid kostnadsberäkningar av kommande miljöåtgärder och miljöproframförallt av EU-kommissionen,
- för att analysera i vilken utsträckning förorenaren betalar och hur industrins kostnader påverkas,
- vid beräkningar av alternativa BNP-mått,
- som en hållbarhetsindikator vilken beskriver samhällets åtgärder för att minska
- vid företagsetableringar för att skatta marknadsstorleken för miljöprodukter,
- för att beräkna totala antalet arbetstillfällen i miljöindustrin (sk. gröna jobb),
- av finansiella aktörer vid företagsbedömningar.

A.12 Uppläggning och genomförande

Undersökningen avser kalenderåret 2001. Urvalet är ett stratifierat oberoende slumpmässigt urval (OSU) baserat på SCB:s Företagsregister. Registret uppdateras kontinuerligt och urvalet baserades på situationen den första november 2001. Undersökningsenhet är företag som efterfrågas om information avseende samtliga arbetsställen inom företaget.

Det totala bruttourvalet minus övertäckning, dvs. nettourvalet, är 1109 företag med huvudaktivitet inom SNI 10-36 och 40-41 med 20 anställda eller fler. I denna undersökning gjordes en totalundersökning för SNI 11 och för SNI 41. Urvalet har en hög representation av företag med många anställda, företag inom branscher som kan förväntas ha höga miljöskyddskostnader, samt i branscher med få företag.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Undersökningen avser kostnader under kalenderåret 2001. Statistiska målstorheter är industrins totala utgifter för miljöskydd (2001), industrins totala miljöskyddsinvesteringar (2001) samt industrins totala löpande kostnader för miljöskydd (2001).

1.1.1 Objekt och population

Den totala populationen består av företag med 20 anställda eller fler med huvudaktivitet inom branscherna 10-36 och 40-41 enligt svensk näringsgrensindelning (SNI-92). Undersökningsenhet är företag som tillfrågas om information avseende samtliga arbetsställen inom företaget.

För företag inom branschen Energi- o vattenförsörjning (SNI 40-41) avser undersökningen inte sekundära aktiviteter (arbetsställen) inom områdena avloppsrening och avfallshantering. Undantag har också gjorts för företag inom SAMHALL koncernen, i enlighet med nationell och internationell praxis. I 2001

år statistik gällande miljöskyddskostnader ingår även kärnkraftsverken i Sverige.

1.1.2 Variabler

Definition av miljöskydd

Den definition på *miljöskyddskostnad* och individuella variabler som har använts i undersökningen baseras på internationellt framtagna och fastlagda definitioner. Dessa finns beskrivna bl.a. i EU:s förordning, i det räkenskapssystem för miljöskyddskostnader som har utvecklats av Eurostat (3) samt Eurostat:s enkäter till medlemsländerna. Viss anpassning har gjorts till svenska förhållanden.

Miljöskydd definieras här som åtgärder och kostnader som helt eller delvis är inriktade på att minska påverkan på den yttre miljön från företagets *tillverkning* (=verksamhet). Dessutom ingår kringkostnader som utredningar, övervakning, utbildning och administration.

Undersökningen efterfrågar information om miljöskyddskostnader med frågor angående utsläppsbehandlande och utsläppsförebyggande miljöskyddsinvesteringar samt löpande kostnader för miljöskydd och därav egen personalinsats.

Kostnader för förslitning av miljöskyddskapital (avskrivningar) är en viktig del av skattningar av totala utgifter för miljöskydd men ingick inte i undersökningen. Dessa kostnader brukar i stället beräknas modellmässigt baserat på långa tidsserier av miljöskyddsinvesteringar. Detta har ännu inte gjorts i Sverige.

Utanför begreppet miljöskydd ligger i princip åtgärder som är inriktade på *hushållning* med naturresurser och på att minska *produkternas* miljöpåverkan när de används eller blir avfall. En frivillig fråga om dessa typer av miljökostnader ingick i undersökningen gällande 2001. Materialet har emellertid enbart redovisats kortfattat då osäkerheten är stor för framtagna statistik.

Åtgärder som är positiva för miljön men som i huvudsak uppfyller tekniska behov eller krav på arbetsmiljö, hälsa och säkerhet ingår inte i definitionen av miljöskydd. Kostnaderna måste dessutom vara direkt knutna till en miljöskyddsåtgärd som utförs antingen av företaget eller som företaget betalar för att få utfört. Detta betyder att t.ex. betalningar av miljöskatter inte ingår i undersökningen. Information om hur stora miljöskatter olika branscher betalar går emellertid att få fram genom bearbetning av befintlig statistik och behöver således inte inhämtas i särskilda enkätundersökningar (4).

Miljöskyddsinvesteringar

Miljöskyddsinvesteringar avser totala investeringsutgifter under kalenderåret för maskiner, utrustningar, byggnader och land som helt eller delvis syftar till att skydda den yttre miljön. Även kringkostnader för planering, installation och anslutning ingår.

Miljöskyddsinvesteringar delas upp i utsläppsbehandlande och utsläppsförebyggande investeringar.

- *Utsläppsbehandlande* investeringar (innan kallat processexterna investeringar) är investeringar i extra utrustning som används för miljöskydd. De kännetecknas av att de fungerar oberoende av och är identifierbara delar och tillägg till produktionsutrustningen. De tar hand om och behandlar den miljöpåverkan som företagets verksamhet ger upphov till, förhindrar spridandet av och mäter nivån på föroreningarna. Exempel är filter, reningsanläggningar, avfallsbehållare.
- *Utsläppsförebyggande* lösningar (förr kallat processintegrerade investeringar)

kännetecknas av att de avser processförändringar som minskar den genererande mängden av utsläpp och avfall så att utsläpp etc per produktionsenhet minskar, eller möjliggör användande av mindre miljöpåverkande insatsvaror, eller avser investeringar i ny utrustning och processer med bättre miljöprestanda. Miljöinvesteringen avser här enbart anpassnings- och integreringsdelen. Extrakostnaden måste uppskattas t.ex. genom att jämföra med olika alternativa billigare och mer miljöpåverkande lösningar, eller genom att identifiera och uppskatta kostnader för de delar som är till för miljöskydd. Exempel kan vara anpassning av förbränningsanläggning vid övergång till mer miljövänliga bränslen, återcirkulation av avfallsgaser eller slutna processer och kylsystem.

Löpande kostnader för miljöskydd

Löpande kostnader för miljöskydd definierades i undersökningen som alla övriga kostnader för miljöskydd som inte är att betrakta som investeringar. Dessa kan vara relaterade till existerande miljöskyddsutrustningar eller vara av mer generell karaktär. Kostnaden måste vara relaterad till en miljöskyddsåtgärd, vilket gör att betalningar av generella miljöskatter och liknande inte ingår, medan betalningar av t.ex. avfall och avloppsavgifter gör det.

Löpande kostnader indelas i olika kostnadsslag. I undersökningen specificerades sju olika typer av löpande kostnader för miljöskydd.

1. Drift och underhåll av externa och integrerade utrustningar
2. Extra materialkostnad för renare insatsvaror
3. Forskning och Utveckling
4. Generellt miljöarbete som utbildning, information och administration (inklusive miljöledning och certifiering)
5. Avloppsavgifter
6. Avfallshantering och avgifter
7. Övrigt

Löpande kostnader delas också upp på eget arbete och betalningar beroende på vem som utför och vem som finansierar åtgärden. Denna uppdelning är nödvändig om man vill summera kostnaden för miljöskyddsarbetet i olika sektorer.

- Eget miljöskyddsarbete består av alla löpande kostnader som inte kan hänföras till köpta tjänster. Här ingår kostnader för personal, material och energi som används i företagets miljöarbete.
- Betalningar för köpta tjänster från utomstående företag och myndigheter inkluderar avfalls- och avloppsavgifter, tillsynsavgifter samt betalning till miljökonsulter.

1.1.3 Statistiska mått

Totala miljöskyddskostnader.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Miljöområden

Kostnader för miljöskydd redovisas traditionellt uppdelat på miljöområden, enligt en internationell klassificering, Classification of Environmental Protection Activities (CEPA). Denna specificerar nio miljöområden. I den aktuella undersökningen användes en uppdelning på fyra miljöområden.

1. *Luft*. Åtgärder för att minska utsläpp till luft
2. *Vatten*. Åtgärder för att minska utsläpp till vatten, avloppsrening
3. *Avfall*. Åtgärder för att minska uppkommen mängd avfall. Sortering, omhändertagande och transport av avfall.
4. *Övrigt*. Åtgärder för att minska utsläpp till grundvatten, åtgärder för att minska det yttre bullret, minska naturlig strålning, åtgärder riktade mot biodiversitet och landskap, miljönriktad forskning och utveckling samt generella miljöskyddskostnader. Den senare inkluderar generell miljöadministration som miljöledning och certifiering, utbildning och information, men även kostnader som inte kan hänföras till ett enskilt område. Miljöområdet "Övrigt" i undersökningen är därmed en summering av sex områden i CEPA klassificeringen.

Ofta berör en åtgärd flera miljöområden. I dessa fall hänförs kostnaden till det miljöområde som sammanfaller med åtgärdens huvudsakliga syfte. Är detta inte applicerbart förs kostnaderna till miljöområdet övrigt.

Bransch och storleksklass

Den ursprungligen planerade detaljeringsgraden i branschredovisningen, och basen för urvalsförfarandet, är 28 industribranscher och fem storleksklasser. Företagen delas in i storleksklasser efter antalet anställda: 20-49, 50-249, 250-499, 500-999 och 1000+.

Branschredovisning sker enligt standard för svensk näringsgrensindelning (SNI-92). De redovisningsgrupper som används i tabellredovisningen består av 24 branschgrupper, där dock uppgifter inom vissa branschgrupper ibland är alltför osäkra för att redovisas.

En av anledningarna till att redovisningen inte är mer detaljerad är att vid en högre detaljeringsgrad kommer kvaliteten på vissa uppgifter att underskrida kraven för publicering som officiell statistik. Dock kan vissa uppgifter redovisas mer detaljerat med relativt acceptabel kvalitet. Den som är intresserad av ytterligare material kan vända sig till SCB.

1.1.5 Referenstider

Uppgifter avser kalenderåret 2001

1.2 Fullständighet

En fullständig täckning av området miljöskyddskostnader inkluderar samtliga ekonomiska aktörer i samhället. Här skall då dessutom ingå kostnader för stat, kommun, producenter specialiserade på miljövärd, övriga näringslivet, samt i någon mån hushåll. När det gäller näringslivet kan man anta att de branscher som täcks in i undersökningen av industrin är de relativt sett viktigaste när det gäller miljöskyddskostnader.

En fullständig beskrivning av området miljöskydd inkluderar mer detaljinformation och ytterligare variabler som kapitalförslitning, arbetsinsats och intäker/kostnadsbesparingar.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Osäkerheten i de siffror som presenteras påverkas både av slumpmässiga fel och av olika mätproblem. Det finns stora svårigheter att korrekt mäta alla typer av miljöskyddskostnader och det är viktigt att fokusera på mätproblemen i undersökningen, d.v.s. kvaliteten i de siffror som företagen rapporterar samt de slumpmässiga felen. Mycket av arbetet med 2001-års undersökning har handlat om att minimera dessa problem. Totalt sett bör kostnaderna tolkas som miniminivåer eftersom företagens svar med största sannolikhet inte fullt ut täcker in de svåraste delarna.

Det viktigt att minimera de *slumpmässiga felen* genom en hög svarsfrekvens i framtida undersökningar. En mängd faktorer har bidragit till att höja svarsfrekvensen från strax över 40 procent 1997 till över 80 procent i denna undersökning. De faktorer som inverkat på svarsfrekvensen så att den ej höjts ytterligare är t.ex. att bokföringssystem saknas och inte minst områdets komplexitet och de mätproblem som finns. Flera av dessa problem förväntas minska när undersökningen numera är obligatorisk och regelbundet återkommande.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Undersökningen avser kostnader under kalenderåret 2001. Urvalet är ett stratifierat obundet slumpmässigt urval baserat på SCB:s Företagsregister. Företagsregistret innehåller alla legala enheter eller individer som bedriver en aktivitet oavsett storlek eller ägande. Företag och arbetsställen har unika identifikationsnummer som utgör basen för register och undersökningar. Registret uppdateras kontinuerligt baserat bl.a. på information från Patentverket, Skattemyndigheten, Momsregistret samt ett företag som registrerar adressändringar.

Urvalet baserades på situationen den första november 2001. Det betyder att ett fåtal företag som upphörde med aktiviteter under slutet av 2001 kan ingå i urvalet (övertäckning) samt att företag som startade sin verksamhet efter november saknas i urvalet (undertäckning).

Urvalets storlek är förhållandevis stort. Anledningen är dels områdets komplexitet och det faktum att miljöskyddsinvesteringar är en s.k. "rare-item" (förekommer i ett mindre antal företag och ofta till stora belopp), dels för att ge ett bra underlag för utvärdering. Urvalet har en hög representation av stora företag och företag i branscher som kan förväntas ha höga miljökostnader samt industribranscher med få företag. Detta betyder att alla företag med mer än 250 anställda ingår i urvalet.

Det totala urvalet efter justering för under- och övertäckning består av 1109 företag. Urvalet representerar 24 procent av samtliga företag inom populationen och de anställda i urvalets företag representerar 72 procent av samtliga anställda i populationen. Antal anställda har använts för statistisk uppräknig. Totalt svarade 80 procent av de utvalda företagen på enkäten. Detta motsvarar 20 procent av hela populationens företag och 62 procent av hela populationens antal anställda.

Eftersom mätproblemen är så betydelsefulla för detta område är det viktigt att minimera de slumpmässiga felen genom att bibehålla en hög svarsfrekvens i kommande undersökningar. Bortfallet har betraktats som slumpmässigt, dvs de svarande företagen anses vara representativa även för de icke-svarande. Detta

betyder att för varje variabel har medelkostnaden per anställd för de icke-svarande företagen estimerats genom att använda medelkostnaden för de svarande företagen.

För varje miljöskyddskostnadsvariabel har ett medelvärde per anställd beräknats för varje bransch. De totala kostnaderna för varje variabel har summerats och dividerats med totala antalet anställda i de svarande företagen, baserat på uppgifter från företagsregistret. Totalen för varje bransch skattades sedan genom att multiplicera detta medelvärde med det totala antalet anställda i hela populationen företag i branschen. Tekniskt har uppräkningsfaktorn beräknats per bransch genom att totalt antal anställda per bransch dividerats med totalt antal anställda för de svarande företagen.

Osäkerhetsmått anges i relativa felmarginalen, RF, ($2 \times$ variationskoefficienten) i procent med en bokstav från A-G enligt följande: A = 0 % - 2 %, B = 2 % - 5 %, C = 5 % - 10 %, D = 10 % - 20 %, E = 20 % - 50 %, F = 50 % - 100 % samt G = 100 % + . Två prickar (..) betyder att uppgifter ej finns tillgängligt eller är för osäkra för att redovisas.

Även andelen svarande per variabel påverkar osäkerheten i skattningarna, liksom variationen i storleken på rapporterade belopp från företag inom samma urvalsgrupp. Dessa båda faktorer tillsammans med urvalsstorlek och svarsfrekvens beaktas vid beräkning av de osäkerhetstal (relativa felmarginalen) som redovisas i tabellbilagan.

För utsläppsförebyggande investeringar är det vanligt med stora investeringsbelopp ett år följt av flera år med små eller inga kostnader. Detta gör att det finns en inneboende källa till osäkerhet i själva variabeln. När det gäller löpande kostnader för avfall däremot har en mycket stor andel av företagen denna kostnadstyp och variationen är avsevärt mindre.

2.2.2 Ramtäckning

Den övertäckning som identifierats under arbetets gång, dvs. de företag som inte skall ingå i undersökningspopulationen (t.ex. företag som är nedlagda eller har fått fel branschklassificering) har uteslutits. Bruttourvalet minus övertäckning, dvs. nettourvalet, är 1 109 företag.

2.2.3 Mätning

Man kan anta att för det här undersökningsområdet är mätfelen minst lika betydelsefulla som de slumpmässiga felen. Arbetet med föreliggande undersökning har också till stor del varit inriktat på att minimera mätfelen. Mätproblemen är kopplade till ämnets svårighetsgrad och avsaknaden av bokföringssystem. För att få en fullständig bild över miljöskyddskostnaderna under året, måste uppgiftslämnaren inte bara tolka variabler och definitioner rätt och komma ihåg alla de åtgärder som vidtagits under det föregående året. Dessutom måste också storleken på kostnaden kunna skattas. För att det skall vara praktiskt möjligt måste detta också kunna göras med en rimlig insats av tid och resurser.

En analys av inkomna blanketter visar att svaren varierar betydligt i detaljer, omfattning, och ansträngning från företagen. Mätproblemen för respektive variabel sammanfattas nedan.

Problemen är mindre vanliga för *utsläppsbehandlande investeringar*. Huvudproblemet här hänför sig till att företagen ibland tolkar begrepp

annorlunda än de definitioner som anges.

För *utsläppsförebyggande investeringar* finns flera gränsdragningsproblem definitionsmässigt och det kan vålla problem att identifiera miljöandelen av den totala investeringsutgiften. Det är möjligt att en mindre del av de kostnader som redovisats också inkluderar icke-miljö komponenter, även efter granskning och rättning. Men komplexiteten och det faktum att flera företag inte anser dessa vara miljöskyddsinvesteringar gör det också troligt att ett antal utsläppsförebyggande miljöskyddsinvesteringar inte kommer att rapporteras av företagen. Andra typer av utsläppsförebyggande investeringar är enklare att särredovisa. I ett flertal fall har företagen kunnat urskilja vissa separata delar som helt kan klassas som miljöskyddsinvesteringar, eller där huvudsakliga syftet var att minska miljöpåverkan.

Löpande kostnader består av ett stort antal olika kostnadstyper, där några är relativt enkla att särredovisa medan andra kan vara mycket svåra. Täckningen av de relativt enkla kostnadstyperna är antagligen relativt god i undersökningen, t.ex. betalning för omhändertagande och transport av avfall. Täckningen av de svåraste delarna varierar högst sannolikt betydligt mellan företagen, hit hör drift och underhåll av utsläppsförebyggande anläggningar och fullständig täckning av totala personalkostnader. Det finns således anledning att betrakta de totala löpande kostnaderna som miniminivåer.

2.2.4 Svartsbortfall

2.2.5 Bearbetning

Granskning och rättning av det registrerade materialet har utförts. En kontroll har gjorts av att svarsobjektet är företag (och inte enbart individuellt arbetsställe) genom jämförelse mellan uppgivet antal anställda i blanketten och uppgifter från Företagsregistret.

Uppgivna kostnader i samtliga blanketter har granskats manuellt, framförallt baserat på de textkommentarer som majoriteten av företagen gjort i direkt anslutning till redovisade belopp. Telefonkontakt med omkring 300 företag har genomförts för att dels försöka höja svarsfrekvensen och dels för att insamla ytterligare eller kompletterande information för redan inkomna svar.

2.2.6 Modellantaganden

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen kommer genomföras årligen med redovisning av investeringsvariablerna samt löpande kostnader för varje kalenderår.

3.2 Framställningstid

Maximalt 12 månader efter kalenderårets utgång.

3.3 Punktlighet

Statistik ska skickas till EU senast 18 månader efter kalenderårets utgång.

4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Uppgifter om industrins miljöskyddskostnader finns sedan tidigare för åren 1981, 1985, 1988, 1991, 1997 och 1999/2000. Flera förändringar har gjorts jämfört med dessa undersökningar vilket försvårar en detaljerad jämförelse bakåt i tiden. Jämförelser bör därför göras med försiktighet och framförallt på en aggregerad nivå.

Redovisningsgrupper i 1981-1991 års undersökningar var branscher enligt den gamla näringsgrensindelningen, SNI-69. Sedan 1993 tillämpas en ny reviderad indelning, SNI-92. Redovisningsgrupper i 1997 års undersökning och framåt är enligt SNI-92. En konvertering mellan versionerna är i princip möjlig men har inte gjorts.

Undersökningarna har något olika täckning och omfattning mellan åren.

Skillnaden mot tidigare undersökningar är framförallt att Vattenförsörjning (SNI 41) samt kärnkraftverken numera undersökts.

Undersökningsobjekt är företag, precis som för 1999/2000-års undersökning. Branschdata produceras med både företag och arbetsställen som bas. Företag och arbetsställen klassificeras inom olika branscher efter vilka produkter de producerar, där det är den produkt med högst värde som styr vilken SNI-grupp arbetsstället eller företaget klassas i. Detta betyder att statistik med företag som bas blir mindre branschren. Sekundära aktiviteter (arbetsställen) inom andra SNI än företagets ingår. Arbetsställen inom den aktuella branschen men som tillhör företag med annan huvudverksamhet utanför populationen ingår inte.

Stora förändringar har gjorts i undersökningens upplägg och utformning med syfte att minska uppgiftslämnarbördan. Skattningsmetodikerna är densamma som för 1997 samt 1999/2000 års undersökningar. Den baseras på antal anställda och inte på svarsobjekt som för tidigare gjorda undersökningar .

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Det internationella intresset för statistiken är stort, inte minst inom EU och OECD. Det är då väsentligt att undersökningarna i olika länder omfattar och avser samma sak. Detaljerade definitioner och klassificeringar har utarbetats som används i princip av samtliga länder, även utanför EU.

Statistikens omfattning både vad gäller innehåll och definitioner harmoniseras dels genom en EU-förordning, dels via EU:s och OECD:s enkäter till medlemsländerna. Däremot skiljer sig tillvägagångssätten vid statistikinsamling åt mellan olika länder. Internationella jämförelser bör därför göras med försiktighet p.g.a. områdets komplexitet och skillnader i täckning, undersökningsmetodik och datakvalitet.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Definitionen av de kostnader som undersöks baseras på allmänt vedertagna definitioner som används då ekonomisk statistik och nationalräkenskaper tas fram. Statistiken är därför direkt jämförbar med SCB:s företagsstatistik som produceras av programmet för industristatistik. Uppgifter om miljöskyddskostnader relateras ofta till totala kostnader av olika slag. I tabellbilagan i 1999/2000 års miljöskyddskostnader relaterades miljöskyddsinvesteringar och löpande kostnader för miljöskydd till motsvarande totaler från företagsstatistiken, totala bruttoinvesteringar respektive totala rörelsekostnader. Då 2001 års, och framtida miljöskyddskostnadsundersökningar, är färdig innan statistik från företagsstatistiken ingår numera inte ovan nämnda jämförelse.

Statistiken skall också i princip kunna relateras direkt till nationalräkenskaperna

och därmed till övriga områden som ingår i SCB:s miljöräkenskaper, t.ex. utsläpp till luft och vatten, avfall, kemikalier etc. Vissa skillnader kan emellertid förekomma. En skillnad är undersökningsobjekt där grunden för nationalräkenskaperna i princip skall vara arbetsställen eller ännu mer produktionshomogena enheter.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistik om miljöskyddskostnader publiceras i serien Statistiska Meddelanden (SM) MI 23.

En djupare analys av inkomna svar och enkäten kommer att genomföras under hösten 2002.

Textkommentarer och information om statistiken kommer att finnas tillgängligt på SCB:s webbplats (produktbeskrivning och kvalitetsdeklaration).

All samlad information inom statistikområdet finns tillgängligt på www.mkost.scb.se.

Uppgiftslämnande till EU och OECD.

5.2 Presentation

5.3 Dokumentation

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärmaterialiet medger i vissa fall en högre detaljeringsgrad både vad gäller uppdelning på bransch, storleksklass och kostnadsslag än vad som redovisas här. SCB kan genomföra specialbearbetningar av primärmaterialiet, där hänsyn tas till tillförlitlighet och sekretess. Primärmaterialiet är också tillgängligt för forskning under beaktande av gängse sekretessregler. Den som är intresserad av ytterligare information kan vända sig till SCB.

5.5 Upplysningstjänster